

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย"

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องโรคเอดส์ได้ถูกตีพิมพ์เผยแพร่ทางสื่อหนังสือพิมพ์อยู่เป็นประจำ "หนังสือพิมพ์" จึงเป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่จะรวบรวมข่าวสารและเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ มาเสนอต่อประชาชน โดยจะรวบรวมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากจุดต่าง ๆ รายงานไปยังผู้อ่านอย่างทั่วถึง หนังสือพิมพ์จึงเปรียบเทียบกับเสมือนกระจุกบานใหญ่ สะท้อนให้เห็นภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ข้อเขียนของหนังสือพิมพ์สามารถใช้เป็นหลักฐาน เป็นเอกสารในการศึกษาค้นคว้า หนังสือพิมพ์เป็นช่องทางการสื่อสารที่สำคัญช่องทางหนึ่งเป็นเครื่องมือที่มีอิทธิพล ในการกำหนดภาพในสมองของผู้รับในฐานะที่เป็นผู้กรองสาร (Gatekeeper) การวิจัยครั้งนี้จึงได้ทำการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย โดยจำแนกเป็นหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพ อันได้แก่ มติชน สยามรัฐ และหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม อันได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ เพื่อทำการเปรียบเทียบเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในหนังสือพิมพ์ทั้งสองประเภท รวมทั้งทำการวิเคราะห์ว่าหนังสือพิมพ์ได้ให้อะไรแก่ผู้รับ ในด้านใดบ้าง โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ของหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม เปรียบเทียบช่วงก่อนและหลังการรณรงค์
2. เพื่อศึกษาถึงรูปแบบในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ของหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม
3. เพื่อศึกษาถึงเนื้อที่ (Space) ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ของหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม

4. เพื่อศึกษาถึงทิศทางในการหาหัวข้อสาร เรื่องโรค เอดส์ของหนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยม
5. เพื่อศึกษาถึงแหล่งข้อมูลในการนำเสนอ เนื้อหา เรื่องโรค เอดส์ของหนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยม
6. เพื่อศึกษา เนื้อหาสาระที่เน้นถึง เรื่องโรค เอดส์ของหนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยม

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เรื่องโรคเอดส์ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ที่พิมพ์จำหน่ายในช่วงก่อนการรณรงค์เรื่องโรคเอดส์ 6 เดือน (1 เม.ย. 30 - 30 ก.ย. 30) และช่วงหลังการรณรงค์เรื่องโรคเอดส์ไปแล้วอีก 6 เดือน (1 ต.ค. 30 - 31 มี.ค. 31) รวมระยะเวลา 1 ปี การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มศึกษาแบบ Systematic Random Sampling ในหนังสือพิมพ์รายวัน 4 ชื่อฉบับ จำแนกเป็นหนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพ (มติชน, สยามรัฐ) และหนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยม (ไทยรัฐ, เดลินิวส์) ในระยะเวลา 1 ปี หรือ 365 วัน สุ่มศึกษา 84 วัน ได้กลุ่มตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ รวมทั้งสิ้น 149 ตัวอย่าง สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาจากหนังสือพิมพ์ 4 ชื่อฉบับดังกล่าว เนื่องจากเป็นหนังสือพิมพ์ที่แพร่หลาย และมียอดจำหน่ายทั่วประเทศสูง¹

ในการศึกษาด้านรูปแบบได้จำแนกออกเป็นรูปแบบของข่าว บทความ คอลัมน์สังคม ชุบชีบ การ์ตูน คอลัมน์ถามตอบปัญหาทางการแพทย์ บทบรรณาธิการ และโฆษณา ใช้การวัดเป็นรายเรื่อง ด้านความถี่ใช้การวัดเป็นรายเรื่องเช่นกัน โดยทำการเปรียบเทียบความถี่ในการตีพิมพ์เนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ ช่วงก่อนและหลังการรณรงค์ ด้านเนื้อที่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ วัดเป็นรายเรื่อง จำแนกเนื้อหาเป็นทิศทางบวก กลาง

¹สมาคมนิตยสารแห่งประเทศไทย, ทำเนียบนิตยสารและหนังสือพิมพ์, 2527,

และลบ ด้านเนื้อหาสาระที่เน้นถึงเรื่องโรคเอดส์ในด้านต่าง ๆ ใช้การวัดด้วยหน่วยสาระ (Themes) จำแนกเป็นเนื้อหาสาระที่เน้นถึงเรื่องโรคเอดส์ในด้าน อาการของโรค, การติดต่อ, การค้นพบผู้ป่วย, ผลกระทบทางเศรษฐกิจ, ผลกระทบทางสังคม และการป้องกันแก้ไข ด้านแหล่งข้อมูล (Sources) ใช้การวัดตามรายชื่อที่ปรากฏ 1 รายชื่อ ถือเป็น 1 หน่วย โดยจำแนกเป็นแหล่งข้อมูลของทางราชการ, แหล่งข้อมูลของเอกชน และไม่ระบุแหล่งข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้เป็นข้อ ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ความถี่ ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์เปรียบเทียบช่วงก่อนและหลังการรณรงค์ พบว่า ช่วงหลังการรณรงค์มีการตีพิมพ์เนื้อหาเรื่องโรคเอดส์เพิ่มมากขึ้นทุกชื่อฉบับ จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ พบว่า มีความถี่ในการตีพิมพ์เนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ช่วงก่อนการรณรงค์ประมาณร้อยละ 44.3 ช่วงหลังการรณรงค์ประมาณร้อยละ 55.7 เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 11.4

เมื่อจำแนกเป็นหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพ พบว่า มีความถี่ในการตีพิมพ์เนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ช่วงก่อนการรณรงค์ประมาณร้อยละ 43.2 ช่วงหลังการรณรงค์ประมาณร้อยละ 56.8 เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 13.6

หนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม พบว่า มีความถี่ในการตีพิมพ์เนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ช่วงก่อนการรณรงค์ประมาณร้อยละ 45.3 ช่วงหลังการรณรงค์ประมาณร้อยละ 54.7 เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 9.4

2. รูปแบบ ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ พบว่า มีการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในรูปแบบของข่าวมากที่สุด ประมาณร้อยละ 64.4 รองลงมาได้แก่ บทความ, คอลัมน์สังคมชุมชน, คอลัมน์ถามตอบปัญหาทางการแพทย์, การ์ตูน, โฆษณา และบทบรรณาธิการ หรือประมาณร้อยละ 20.8, 9.4, 2.0, 1.3, 1.3 และ 0.7 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกเป็นหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพและประชาชนนิยมก็พบว่า มีการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในรูปแบบของข่าวมากที่สุด รองลงมาได้แก่ บทความ, คอลัมน์-สังคมชุมชน และคอลัมน์ถามตอบปัญหาทางการแพทย์ ตามลำดับ เช่นเดียวกัน

ส่วนรูปแบบการตูน, บทความวิชาการ และโฆษณา พบในหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพ ในขณะที่หนังสือพิมพ์เน้นประชาชนไม่ปรากฏ

3. เนื้อหา ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ของหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพพบว่า นำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์เป็นเนื้อที่ทั้งหมด 3,209.8 คอลัมน์นิ้ว เนื้อที่เฉลี่ยรายเรื่องละ 43.4 คอลัมน์นิ้ว ส่วนหนังสือพิมพ์เน้นประชาชนพบว่า นำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์เป็นเนื้อที่ทั้งหมด 2,694.9 คอลัมน์นิ้ว เนื้อที่เฉลี่ยรายเรื่องละ 35.9 คอลัมน์นิ้ว จึงพบว่าหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในเนื้อที่ทั้งหมด และเนื้อที่เฉลี่ยต่อรายเรื่อง มากกว่าที่พบในหนังสือพิมพ์เน้นประชาชน ประมาณ 514.9 และ 7.5 คอลัมน์นิ้ว ตามลำดับ

จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ พบว่า มีเนื้อที่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในรูปแบบของข่าวมากที่สุด รองลงมาได้แก่ บทความ, การตูน, คอลัมน์ถามตอบปัญหาทางการแพทย์, บทความวิชาการ, คอลัมน์สังคมชุมชน, และโฆษณา ตามลำดับ

เปรียบเทียบหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์เน้นประชาชน ในด้านเนื้อที่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในรูปแบบต่าง ๆ พบว่า รูปแบบข่าว บทความ การตูน บทความวิชาการ และโฆษณา จะปรากฏในหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพ ในปริมาณเนื้อที่มากกว่าที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์เน้นประชาชน ส่วนรูปแบบคอลัมน์สังคมชุมชน และคอลัมน์ถามตอบปัญหาทางการแพทย์ จะปรากฏในหนังสือพิมพ์เน้นประชาชน ในปริมาณเนื้อที่มากกว่าที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพ

4. ทิศทางในการหาตัวข่าวสาร เรื่องโรคเอดส์ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับพบว่า ส่วนใหญ่หาตัวข่าวสารอย่าง เป็นกลางมากที่สุด ประมาณร้อยละ 53.0 รองลงมาได้แก่ ทิศทางบวก และลบ ประมาณร้อยละ 24.8 และ 22.1 ตามลำดับ

หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพพาดหัวข่าวสารอย่าง เป็นกลางมากที่สุดประมาณ ร้อยละ 48.6 รองลงมาได้แก่ ทิศทางบวกและลบอย่างละเท่า ๆ กัน หรืออย่างละ ประมาณร้อยละ 25.7

หนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยม พาดหัวข่าวสารเรื่องโรคเอดส์อย่าง เป็น กลางมากที่สุด ประมาณร้อยละ 57.3 รองลงมาได้แก่ ทิศทางบวก และลบอย่างละ ประมาณร้อยละ 24.0 และ 18.7 ตามลำดับ จึงเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์ทุกชื่อฉบับมีแนวโน้ม ที่จะพาดหัวข่าวสารเรื่องโรคเอดส์อย่าง เป็นกลางมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ทิศทาง บวก และ ลบ ตามลำดับ

ตัวอย่างการพาดหัวข่าวสารเรื่องโรคเอดส์

ทิศทางบวก	- "ตั้งกรรมการติดตามโรคเอดส์ใกล้ขีด"
	- "พบวิธีตรวจ เอดส์ได้จากน้ำลายสะดวกกว่าเจาะเลือด"
อย่าง เป็นกลาง	- "โรคเอดส์อย่าหลงทาง"
	- "ชี้ชนบทอาฟริกาต้นตอเอดส์"
ทิศทางลบ	- "ให้ลัปเทรอร์ระวัง "ศพโรคเอดส์" "
	- "เบลเยี่ยมกุมขมับปัญหาเอดส์ ยอดคนตายแพร่เชื้อพุ่งพรวด"

5. แหล่งข้อมูล (Sources) ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ที่พบใน หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ ส่วนใหญ่จะระบุถึงแหล่งข้อมูลของทางราชการ และแหล่งข้อมูล ของเอกชน พอ ๆ กันคือ ประมาณร้อยละ 43.9 และ 40.6 ตามลำดับ และไม่ระบุ แหล่งข้อมูลประมาณร้อยละ 15.5

พบว่าหนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพมักจะระบุแหล่งข้อมูลของทางราชการมากกว่า แหล่งข้อมูลของเอกชน ประมาณร้อยละ 11.6 ส่วนหนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยมมักจะระบุ แหล่งข้อมูลของเอกชนมากกว่าแหล่งข้อมูลของทางราชการ ประมาณร้อยละ 6.4 ในด้าน การไม่ระบุถึงแหล่งข้อมูลจะพบในหนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยมมากกว่าที่พบในหนังสือพิมพ์ เน้น คุณภาพ ประมาณร้อยละ 11.2

ตัวอย่างรายชื่อแหล่งข้อมูลของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ

แหล่งข้อมูลของทางราชการ ได้แก่ นายเทอดพงษ์ ไชยนันท์ รมต. สาธารณสุข
นพ. วินิจ อัสวเสนา อธิบดีกรมควบคุม
โรคติดต่อ, นายสนิท รุจิณรงค์ อธิบดี
กรมราชทัณฑ์ เป็นต้น

แหล่งข้อมูลของเอกชน ได้แก่ นางสมมาตร ทรอย, นางจันทริกา อภิสุข
ผู้อำนวยการศูนย์พิทักษ์สิทธิหญิงบริการ,
ดร. เสรี วงษ์มณฑา, น.ส. สบีน เสลาคุณ
 เป็นต้น

ไม่ระบุแหล่งข้อมูล ได้แก่ "แหล่งข่าวกล่าว" "แหล่งข่าวเปิดเผยว่า"
 เป็นต้น

6. เนื้อหาสาระที่เน้นถึง เรื่องโรคเอดส์ในด้านต่าง ๆ พบว่า หนังสือพิมพ์
ทั้ง 4 ชื่อฉบับ เสนอเนื้อหาสาระที่เน้นถึงเรื่องโรคเอดส์ในด้านการป้องกันแก้ไขมากที่สุด
ประมาณร้อยละ 43.9 รองลงมาได้แก่ ผลกระทบทางสังคม, การค้นพบผู้ป่วย, การติดต่อ,
อาการของโรค และผลกระทบทางเศรษฐกิจ ประมาณร้อยละ 24.9, 14.5, 7.7,
6.3 และ 2.7 ตามลำดับ

หนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพ พบว่า เสนอเนื้อหาที่เน้นถึงเรื่องโรคเอดส์ในด้าน
การป้องกันแก้ไขมากที่สุด ประมาณร้อยละ 42.1 รองลงมาได้แก่ ผลกระทบทางสังคม,
การค้นพบผู้ป่วย, การติดต่อ อาการของโรค และผลกระทบทางเศรษฐกิจ ประมาณร้อยละ
31.2, 11.2, 8.4, 3.7 และ 2.8 ตามลำดับ

หนังสือพิมพ์เน้นประชาชน พบว่า เสนอเนื้อหาสาระที่เน้นถึงเรื่องโรคเอดส์
ในด้านการป้องกันแก้ไขมากที่สุด ประมาณร้อยละ 45.6 รองลงมาได้แก่ ผลกระทบทาง
สังคม, การค้นพบผู้ป่วย, อาการของโรค, การติดต่อ และผลกระทบทางเศรษฐกิจ

ประมาณร้อยละ 18.4, 17.5, 8.8, 7.1 และ 2.6 ตามลำดับ

สรุปเนื้อหาสาระที่เน้นถึงเรื่องโรคเอดส์ จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ

6.1 อาการของโรค

ผู้ที่รับเชื้อเอดส์เข้าไปในระยะแรกครึ่งหนึ่งจะไม่มีอาการ ต่อมาจะมีอาการเจ็บคอคล้ายเป็นหวัด ต่อมน้ำเหลืองโต แต่ยังไม่มีอาการอื่น ๆ บางกลุ่มเซลล์เม็ดเลือดขาวถูกทำลาย เป็นกลุ่มวงการแพทย์เรียกว่าระยะ เอ อาร์ ซี คือมีอาการเกี่ยวข้องกับเอดส์ อาจมีไข้ น้ำหนักตัวลด ท้องเดินเรื้อรัง นอนไม่หลับ ระยะสุดท้ายจะปรากฏอาการของโรคเอดส์ชัดเจน หลังจากเซลล์เม็ดเลือดขาวถูกทำลาย ทำให้เกิดภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่อง หรือเสื่อมสภาพ ไม่สามารถต้านทานเชื้อต่าง ๆ ได้ อาจติดเชื้อแบบฉวยโอกาส เช่น เป็นปอดบวม บางคนเป็นมะเร็งในระยะนี้ด้วย และเสียชีวิตในที่สุด

กลุ่มอาการของคนไข้โรคเอดส์ที่วงการแพทย์กำลังให้ความสนใจมากคือพวกที่มีอาการทางสมอง ระบบประสาทผิดปกติ หลง ๆ ลืม คิดคำพูดไม่ค่อยออก หงุดหงิด เชื่องซึม บางรายมีอาการคลุ้มคลั่ง (พบมากในต่างประเทศ)

6.2 การติดต่อ

การติดต่อของโรคเอดส์ในความเป็นจริงมิได้ติดต่อกันได้ง่าย ๆ แต่จะติดเชื่อได้จากผู้มีเชื้อเอดส์โดย 3 ทาง คือ ทางการร่วมเพศ, การรับเลือดหรืออวัยวะ หรือการใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน และทางมารดาสู่ทารก

แม้แต่ยุงก็ไม่สามารถเป็นพาหะนำเชื้อเอดส์ได้ แม้ว่าจะลงวายน้ำในสระเดียวกับผู้มีเชื้อ, นั่งรถติด ๆ กัน, ไข่ทองนํ้าร่วมกัน อาบน้ำอ่างเดียวกัน ท่านก็ไม่มีความเสี่ยงที่จะติดเอดส์ได้เลย

6.3 การค้นพบผู้ป่วย

ประเทศไทยพบผู้ป่วยโรค เอดส์รายแรก เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2527 เป็นชายรักร่วมเพศที่ติด เชื้อมาจากต่างประเทศ

ตัวเลขคนเป็นโรคเอดส์และผู้ติดเชื้อเอดส์ในไทยปี 2527 พบ 18 ราย ปี 2528 พบ 19 ราย ปี 2530 พบ 169 ราย ปี 2531 พบ 3,090 ราย และ ปี 2532 พบ หมื่นกว่าราย นี้ยังตรวจไม่เจออีกเท่าไร และพบว่าผู้ติดเชื้อหรือผู้ป่วยส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญา

เมื่อปี 2524 องค์การอนามัยโลกพบคนไข้โรคเอดส์ 128 ราย ใน 9 ประเทศ แต่ปี 2530 พบแล้ว ทกหมื่นราย ใน 144 ประเทศ และตายเกินครึ่ง คาดว่าชาวโลก 150,000 คน มีเชื้อเอดส์ และ 5-10 ล้านคน เป็นพาหะเอดส์โดยไม่รู้ตัว พบผู้ติดเชื้อเอดส์ในภูมิภาคเอเชีย น้อยกว่าภูมิภาคอื่น แต่เมื่อเดือนกรกฎาคม 2530 พบว่าประเทศไทยมีผู้ป่วยโรคเอดส์สูงสุดในภูมิภาคเอเชีย

6.4 ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

ราคายางขยับตัวพุ่งขึ้นสูงสุดในรอบปี (24 ก.ค. 30) จากปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งคือ การคืนรนแก้ไขปัญหาโรค เอดส์มีผลต่อการใช้จ่ายยางอนามัย และถุงมือยางทางการแพทย์เพิ่มขึ้นมาก ขณะที่มาเลเซียประสบภัยปัญหาทาง เศรษฐกิจถดถอยนั้น บริษัทโรงงานต้องปลด คนงานออกมากมาย ทำให้เกิดภาวะว่างงานทั่วไป แต่ขณะเดียวกัน (14 มี.ค. 31) คนงานในโรงงานผลิตถุงยางอนามัยกลับมีงานทำตลอด 24 ชั่วโมง เพราะต้องเร่งกำลังผลิตอย่างมาก ส่วนในด้านเงินที่ต้องใช้จ่ายในการรักษาคนไข้โรคเอดส์ในอเมริกาตกคนละประมาณ 1,300,000 - 3,900,000 บาท ซึ่งนับว่า เป็นเงินมากมายมหาศาล

6.5 ผลกระทบทางสังคม

นางแบบชื่อดัง (สบัน เสดลาคุณ) ตกเป็นเหยื่อข่าวเอดส์ ถูกประจานว่าขายตัวครั้งละ 1,500 บาท ข่าวอื้อฉาวนี้ ส่งผลเสียต่อชื่อเสียงของเธอและครอบครัว

สะเทือนใจมาก ข้าवलอาหารกินไม่ได้ ซิมเศร้า ไม่พูดจากับใครเลยทั้งที่ปกติเป็นคน
ร่าเริงมาก ไม่มีใครยอมจ้าง เธอถ่ายแบบในช่วงนั้น ซึ่งต่อมาผลการตรวจเลือดยืนยันว่า
เธอมิได้มีเชื้อเอดส์แต่อย่างใด

กรณีผู้รับเชื้อเอดส์มาโดยไม่รู้ตัวคือ นายฉอ้น เสือลุ่ม กลับมา
พักก่อนที่บ้านต่อมาครอบครัวชีวิตอัปเฉา เมียรังเกียด เพื่อนบ้านกลัว ลูก ๆ ถูกบีบบอกจากงาน
ต่อมาทางโรงพยาบาลบางรักได้รับนายฉอ้นเข้าเป็นพนักงานทำความสะอาด เงินเดือน
1,700 บาทต่อเดือน รวมทั้งข่าวครมุกดาหารติดเชื้อเอดส์ทำให้นักเรียนและใคร ๆ ไม่กล้า
เข้าใกล้

สื่อมวลชนหลายสาขาให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ ถ้าถูกต้องก็ไม่มีปัญหา
แต่ประชาชนอีกส่วนหนึ่ง เกิดความวิตกกังวล เกินความจำเป็นที่เรียกว่า "โรคกลัวเอดส์"
ซึ่งอัตราการฆ่าตัวตายด้วยโรคนี้สูงกว่าโรคอื่น ๆ

นิตยสารต่างประเทศ (Sky เมษายน 2531) ในลอนดอนตีพิมพ์
ว่ากรุงเทพฯ เป็นเมืองเซ็กซ์ราคาถูก และเป็นแหล่งแพร่เชื้อเอดส์

ค่านิยมที่ผิด ๆ ที่เยาวชนไทยได้รับมาจากตะวันตก ค่านิยมเกย์
นักนิยมเที่ยวเฮค โดยเฉพาะเด็กต่างจังหวัดบางรายยอมเป็น "คูโส" ยอมเป็น "ไอ้ตัว"
เพื่อแลกเงินเที่ยวเฮค มั่วสุมกัน เป็นแหล่งแพร่ระบาดของเอดส์ การมีคู่นอนอย่างเปิดเผย แม้
แต่ระดับเด็กมัธยมและเปลี่ยนคู่นอนบ่อย รวมถึงปัญหาการเลิกจ้างงานผู้ป่วยโรคเอดส์ ปัญหา
โสเภณีที่เป็นโรคเอดส์แล้วยังคงขายบริการต่อไป

6.6 การป้องกันแก้ไข

มาตรการสำคัญอย่างหนึ่งในการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ ก็คือ
การให้ความรู้แก่ประชาชนโดยตรง, แนะนำสถานที่ตรวจเช็คเลือดเอดส์, นโยบายของ
กระทรวงสาธารณสุขผนวกการป้องกันโรคเอดส์ เข้ากับการวางแผนครอบครัว โดยให้ใช้
ถุงยางอนามัย (4 ต.ค. 30), อบรมเจ้าหน้าที่และทีมงานในการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์
เพิ่มหลักสูตรในโรงเรียน, ลดค่านิยมเกย์ โดยร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ

(12 มิ.ย. 30) จัดตั้งคณะกรรมการประสานงานและควบคุมโรคเอดส์มาตั้งแต่ปี 2528 (30 มิ.ย. 30) ศูนย์พิทักษ์สิทธิหญิงบริการย่านพัฒนาพงษ์ ร่วมมือกับโรงพยาบาลบางรักรับตรวจเลือดหาเชื้อ เอดส์แก่หญิงบริการโดยไม่คิดมูลค่า (8 ก.ค. 30) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้แต่งตั้งคณะกรรมการจากอาจารย์มหาวิทยาลัย และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อวางแผนควบคุมโรคเอดส์ทุกระยะ (20 ก.ค. 30) สมมาตร ทROY เปิดศูนย์ฮอตไลน์ให้บริการปรึกษาเรื่องโรคเอดส์ทางโทรศัพท์ (4 ก.พ. 31) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทำโครงการวิจัยโรคเอดส์ เป็นต้น

(16 ก.ค. 30) ประเทศไทยได้มีการรณรงค์เรื่องโรคเอดส์มาตั้งแต่ปี 2528 และมาจัดตั้งโครงการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ 4 ปี (2531 - 2534) โดยของบประมาณจากคณะรัฐมนตรีจำนวน 43 ล้านบาทด้านเอดส์ (20 ก.ค. 30) ซึ่งมาตรการของกระทรวงสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์แบ่งออกเป็น

- ทำอย่างไรให้มีคน เข้าใจ และช่วยกันเผื่อระวังโรค
- ทำอย่างไรให้เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขมีความรู้เกี่ยวกับ

เรื่องนี้อย่างแท้จริง

- ทำอย่างไรที่จะพัฒนาห้องทดสอบ ตรวจสอบต่าง ๆ ใน

ประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพในการตรวจโรคดังกล่าว

- ทำอย่างไรให้ประชาชนเข้าใจ และรู้อย่างไม่ตื่นตระหนก
- หาทางศึกษาวิจัยยารักษา โดยการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้

ให้เกิดประโยชน์

(9 เม.ย 30) คณะกรรมการประสานงานและควบคุมโรคเอดส์ ส่งผู้เชี่ยวชาญเข้าไปทำการตรวจเลือดกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ เรือนจำ, โรงเรียน ชายฉกรรจ์เป็นเป้าหมายต่อไป (10 ส.ค. 30) ตรวจเลือดกลุ่มเสี่ยงรวมทั้งผู้บริจาคโลหิตไปแล้วกว่า 140,000 ราย (4 ต.ค. 30) จะมีการขยายการตรวจโรคเอดส์ในคลินิก ยาเสพติด 172 แห่งทั่วประเทศ

(20 ต.ค. 30) เตรียมของงบประมาณสร้าง "แคน เอดส์" ใน เรือรบจำลองเปรม เพราะสถานที่อำนวยการ ส่วน เรืองแจกถุงยางอนามัยให้นักโทษนั้น เป็น ความคิดของกระทรวงสาธารณสุข แต่ขัดกับระเบียบของกรมราชทัณฑ์ที่ระบุนักโทษใน เรือรบจำมีกรรวม เพศ

(16 ต.ค. 30) เรื่องการอภัยโทษนักโทษโรค เอดส์ยังสับสนอยู่
(20 ต.ค. 30) อธิบดีกรมราชทัณฑ์ยืนยันชัดเจนแล้วว่า นักโทษโรคเอดส์ก็มีสิทธิ์ได้รับ พระราชทานอภัยโทษ (2 ก.ย. 31) นักโทษโรคเอดส์และญาติ เข้าร้องเรียนต่อ นายทองใบ ทองเปาค ว่าไม่ได้รับความ เป็นธรรมในด้านการอภัยโทษที่ผ่านมา

(6 ส.ค. 30) กระทรวงสาธารณสุขได้ออกกฎกระทรวงให้ โรคเอดส์เป็นโรคต้องแจ้งความมาตั้งแต่ปี 2528 โดยประสานกับกระทรวงสาธารณสุขที่มี กฎหมายคน เข้าเมืองห้ามคน เป็น เอดส์ เข้ามาในราชอาณาจักร ถ้าพบก็ต้องให้ออกไป (30 มิ.ย. 30) จีนมีมาตรการห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์เลือดทุกชนิดมาตั้งแต่ปี 2527 แล้ว เพราะ กลัวเอดส์ (9 ม.ค. 31) จีนออกกฎหมายใหม่ให้ชาวต่างชาติที่จะเข้ามาในจีนเกิน 6 เดือน ก็ต้องผ่านการตรวจ เชื้อเอดส์ก่อนทุกราย (9 ก.ย. 30) อิน เดีย เสนอกฎหมายควบคุม โรคเอดส์ตรวจสอบชาวต่างประเทศที่ต้องสงสัย พร้อมทั้งยังมีบทลงโทษผู้ เป็นโรค เอดส์ที่ทำการบริจาคนเลือด หรืออวัยวะให้ผู้อื่น หรือไปเที่ยวหญิงโส ณีในอินเดีย

(1 มิ.ย. 30) การประชุม เรื่องโรค เอดส์ที่ เวนิสประเทศอิตาลี
(20 ก.ค. 30) การประชุม เรื่องโรคเอดส์ระดับภูมิภาค เอเชียในออสเตรเลีย จัดทำโดย องค์การอนามัยโลก (20 พ.ย. 30) การประชุมนักวิจัยโรค เอดส์ที่กรุงปารีส องค์การ อนามัยโลกเป็นเจ้าภาพ (26 พ.ย. 30) สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ทรงแถลงถึงการที่พระองค์จะเป็นประธานในการประชุม เชิงปฏิบัติการแพทย์และนักวิชาการ ทั่วโลกจาก 45 ประเทศ (การประชุมปริน เซสครองเกรสวัน) เกี่ยวกับโรค เอดส์และ โรคอื่น ๆ

(4 ต.ค. 30) องค์การยูเนสโกให้ความช่วยเหลือไทยให้ดูงาน อนามัย 135 ล้านรูปี (12 ต.ค. 30) การจัดคอนเสิร์ตการกุศลต่าง ๆ ช่วยคนโรคเอดส์

(30 ธ.ค. 30) การวิจัยค้นคว้ายาฆ่าโรคเอดส์ได้แก่ "เอ แชด ที" ที่กระทรวง
 สาธารณสุขประกาศให้นำเข้าได้ (24 ก.ค. 30) การค้นพบเซลล์ของสถาบันสุขภาพแห่ง
 ชาติอังกฤษ เพื่อทดสอบทำวัคซีนต่อไป (22 ส.ค. 30) สามารถตรวจเอดส์ได้จากน้ำลาย
 โดยไม่ต้องเจาะเลือด (18 ธ.ค. 30) การค้นพบโปรตีนเอที 4 รีเซ็ปเตอร์ และ
 (20 ม.ค. 31) การใช้ยา "รีโทรเวีย" ในประเทศไทยเพื่อระงับโรคเอดส์ เป็นต้น

การทดสอบสมมติฐาน (โดยสรุป)

สมมติฐานที่ 1 หนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์เน้นประชาชนมีความถี่ในการนำ
 เสนอ เนื้อหา เรื่องโรคเอดส์ เปรียบเทียบช่วงก่อนและหลังการรณรงค์
 แยกต่างกัน

ทดสอบความแตกต่างด้วยค่า χ^2

1.1 หนังสือพิมพ์เน้นประชาชนมีความถี่ในการนำเสนอ เนื้อหา เรื่องโรค เอดส์
 เปรียบเทียบช่วงก่อนและหลังการรณรงค์ แยกต่างกัน

1.2 หนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพมีความถี่ในการนำเสนอ เนื้อหาก่อนและหลังการรณรงค์
 แยกต่างกัน

1.3 ช่วงก่อนการรณรงค์ หนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์เน้นประชาชน
 มีความถี่ในการนำเสนอ เนื้อหา เรื่องโรคเอดส์ แยกต่างกัน

1.4 ช่วงหลังการรณรงค์ หนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์เน้นประชาชน
 มีความถี่ในการนำเสนอ เนื้อหา เรื่องโรคเอดส์ แยกต่างกัน

เมื่อทดสอบความแตกต่างด้านความถี่ในการนำเสนอ เนื้อหา เรื่องโรคเอดส์
 เปรียบเทียบช่วงก่อนและหลังการรณรงค์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลที่ได้จึง
 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ดังต่อไปนี้

1.1 หนังสือพิมพ์ เน้นประชาชนมีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ เปรียบเทียบช่วงก่อนและหลังการรณรงค์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลที่ได้จึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน

1.2 หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพ มีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ เปรียบเทียบช่วงก่อนและหลังการรณรงค์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลที่ได้จึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน

อาจเป็นไปได้ว่า ตัวแปรช่วงเวลาคือช่วงก่อนและหลังการรณรงค์มิใช่ตัวแปรเดียว หรือ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะสามารถทดสอบได้ว่า มีผลต่อความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ของหนังสือพิมพ์ทั้งสองประเภท เปรียบเทียบช่วงก่อนและหลังการรณรงค์ ความถี่ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิตินี้ อาจเนื่องมาจากโรคเอดส์เป็นโรคใหม่ และเป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่วงการแพทย์ยังไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ และมีการติดต่ออย่างแพร่หลายทั่วโลก ดังนั้นความเค้นของข่าวสาร จึงอาจทำให้ปริมาณข่าวสารที่ตีพิมพ์ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ทั้งสองประเภทนี้ในช่วงก่อนและหลังการรณรงค์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ถึงแม้ว่าถ้าดูจากค่าร้อยละแล้วจะพบว่าช่วงหลังการรณรงค์ ความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ของหนังสือพิมพ์ทั้งสองประเภทจะเพิ่มขึ้นก็ตาม

1.3 ช่วงก่อนการรณรงค์หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชนมีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลที่ได้จึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน

1.4 ช่วงหลังการรณรงค์หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชนมีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลที่ได้จึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน

อาจเป็นไปได้ว่า ตัวแปรประเภทของหนังสือพิมพ์คือ หนังสือพิมพ์ เน้นประชาชน และหนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพ มิใช่ตัวแปรที่เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการทดสอบความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ แต่ผลของการวิจัยนี้ ชี้ให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ทั้งสอง

ประเภทให้ความสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมุติฐานที่ 2 หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชนมีรูปแบบในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์แตกต่างกัน

ทดสอบความแตกต่างด้วย χ^2 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชนมีรูปแบบในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลที่ได้จึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน

แต่มีข้อพิงสัง เกิดจากการวิจัยในครั้งนี้โดยพบว่า ถึงแม้ตัวแปรด้านรูปแบบในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ของหนังสือพิมพ์ทั้งสองประเภทจะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาจากคำร้อยละแล้วพบว่า หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพมีการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในรูปแบบ การ์ตูน, บทบรรณาธิการ และโฆษณา มากกว่าที่พบในหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชน

สมมุติฐานที่ 3 หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชนมีเนื้อที่ (space) ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ แตกต่างกัน

ทดสอบความแตกต่างด้วย t-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพ และหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชนมีเนื้อที่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลที่ได้จึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน

ข้อพิงสัง เกิดถึงแม้ว่า ตัวแปรด้านเนื้อที่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ของหนังสือพิมพ์ทั้งสองประเภทจะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเนื้อที่เฉลี่ยต่อรายเรื่องจะพบว่า หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพมีเนื้อที่เฉลี่ยต่อรายเรื่องในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์มากกว่าหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชน ผลที่ได้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย

ของ พนิต กุลศิริ¹ ที่ศึกษาการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อศึกษามติของหนังสือพิมพ์รายวันต่อการพัฒนาสตรี พบว่า หนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม (ไทยรัฐ, เดลินิวส์) มีเนื้อที่เฉลี่ยต่อรายเรื่องมากกว่าหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพ (มติชน, สยามรัฐ)

สมมุติฐานที่ 4 หนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยมมีทิศทางในการพาดหัวข่าวสารเรื่องโรค เอชส์ แตกต่างกัน

ทดสอบความแตกต่างด้วย χ^2 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า หนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยมมีทิศทางในการพาดหัวข่าวสารเรื่องโรค เอชส์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลที่ได้จึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน

ข้อหึงสัง เกิดถึงแม้ว่าตัวแปรด้านทิศทางในการพาดหัวข่าวสารเรื่องโรค เอชส์ของหนังสือพิมพ์ทั้งสองประเภทจะไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาที่ค่าร้อยละแล้วพบว่า หนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม (ไทยรัฐ, เดลินิวส์) มีแนวโน้มที่จะพาดหัวข่าวสารอย่าง เป็นกลางมากกว่าหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพ (มติชน, สยามรัฐ) และยังพบว่าหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพ มีแนวโน้มจะพาดหัวข่าวสารในทิศทางที่เป็นลบมากกว่าหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม ผลที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิต กุลศิริ² ซึ่งศึกษาการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อศึกษามติของหนังสือพิมพ์รายวันต่อการพัฒนาสตรี (2528) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี จารุสมบัติ³ ที่ศึกษาเรื่องบทบาทของหนังสือพิมพ์ต่อการพัฒนา

¹พนิต กุลศิริ, การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อศึกษามติของหนังสือพิมพ์รายวันต่อการพัฒนาสตรี, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528, หน้า 72-74.

²พนิต กุลศิริ, เรื่องเดียวกัน, หน้า 53.

³อัญชลี จารุสมบัติ, บทบาทของหนังสือพิมพ์ต่อการพัฒนาแนวความคิดใหม่ ศึกษาเฉพาะกรณีการทำแท้งให้ถูกกฎหมาย, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

แนวความคิดใหม่ ศึกษาเฉพาะกรณีการทำแท้งให้ถูกกฎหมาย พบว่า หนังสือพิมพ์ปริมาณ มีแนวโน้มที่จะนำเสนอเนื้อหาอย่างเป็นกลาง

สมมุติฐานที่ 5 หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชนมีแหล่งข้อมูล (sources) ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ แตกต่างกัน

ทดสอบความแตกต่างด้วย χ^2 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชน มีแหล่งข้อมูลในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลที่ได้จึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน

ข้อพิงสัง เกิดถึงแม้ว่าตัวแปรด้านแหล่งข้อมูลในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาด้วยคำร้อยละพบว่า หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพมีแนวโน้มที่จะใช้แหล่งข้อมูลของทางราชการมากกว่าหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชน ในขณะที่หนังสือพิมพ์ เน้นประชาชนมีแนวโน้มที่จะใช้แหล่งข้อมูลของเอกชน และไม่ระบุ แหล่งข้อมูลมากกว่าหนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพ

สมมุติฐานที่ 6 หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชนมีเนื้อหาสาระที่ เน้น ถึงเรื่องโรคเอดส์ แตกต่างกัน

ทดสอบความแตกต่างด้วย χ^2 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า เนื้อหาสาระที่ เน้นถึงเรื่องโรคเอดส์ในด้าน อาการของโรค, การติดต่อ, การค้นพบผู้ป่วย, ผลกระทบ ทางเศรษฐกิจและการป้องกันแก้ไข ของหนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แต่พบว่า เนื้อหาสาระที่ เน้นถึงเรื่องโรคเอดส์ด้าน ผลกระทบทางสังคมของ หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลที่ได้จึงสอดคล้องกับสมมุติฐาน

อาจเป็นไปได้ว่า หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพ เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีให้ เนื้อหาข่าวสาร ในประเภทข่าวหนัก นำเสนอข้อคิดเห็นและผลกระทบที่ตามมาในระยะยาว จึงทำให้

พบการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ โดยเน้นถึง "เอดส์" ต่อผลกระทบทางสังคม ในหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพมากกว่าหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยมเกือบ 2 เท่าตัว

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาในด้านความถี่เปรียบเทียบช่วงก่อนและหลังการรณรงค์, รูปแบบ, เนื้อที่ (Space), ทิศทางการพาดหัวข่าวสาร, แหล่งข้อมูล (sources) และเนื้อหาสาระที่เน้น ถึงเรื่องโรคเอดส์

1. ความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์เปรียบเทียบช่วงก่อนและหลังการรณรงค์ พบว่า หนังสือพิมพ์ทุกชื่อฉบับมีความถี่ในการรายงานเรื่องโรคเอดส์ในช่วงหลังการรณรงค์เพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน แต่ก็เพิ่มขึ้นในอัตราส่วนที่ไม่ค่อยสูงนัก คือเฉลี่ยเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 11.4 ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า ช่วงก่อนการรณรงค์ 6 เดือน (1 เม.ย. 30 - 30 ก.ย. 30) นั้นเรื่องราวของเอดส์ได้แพร่หลายเป็นที่สนใจของประชาชนในประเทศไทยมาตั้งแต่พบผู้ป่วยเอดส์รายแรกเมื่อปี 2527 แล้ว ดังนั้นข่าวคราวของโรคนี้จึงปรากฏอยู่ในสื่อมวลชนอยู่แล้วในจำนวนมากพอสมควร และเมื่อเปรียบเทียบช่วงหลังการรณรงค์ (1 ต.ค. 30 - 31 มี.ค. 31) พบว่า มีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 11.4 ทั้งนี้เป็นการเพิ่มขึ้นตามธรรมชาติ เพราะในช่วงหลังการรณรงค์ กระทรวงสาธารณสุขได้จัดทำโครงการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ 4 ปีขึ้น (เริ่ม ต.ค. 30) ซึ่งพอดีกับช่วงที่เลือกเปรียบเทียบศึกษา จึงเป็นธรรมดาที่สื่อมวลชนจะคงให้ความสนใจและร่วมมือในการให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคเอดส์เพิ่มขึ้น และเพื่อสนองนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขด้วยอีกประการหนึ่ง

หากพิจารณาเปรียบเทียบความถี่ช่วงก่อนและหลังการรณรงค์ของหนังสือพิมพ์ทั้งสองประเภท พบว่า หนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญต่อเรื่องโรคเอดส์ โดยมีความถี่เพิ่มมากขึ้นกว่าที่พบในหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม คือ ช่วงหลังการรณรงค์ความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ ของหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 13.6 ส่วนหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 9.4 ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะแนวนโยบาย การกำหนด เรื่องพิจารณาในฐานะผู้ทรงสารของหนังสือพิมพ์ทั้งสองประเภท มีความแตกต่างกันอยู่บ้าง หนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพอาจมีนโยบายที่ต้องการคอกย้ำภาพในสมองของผู้รับให้รับรู้ข่าวสารเรื่องโรคเอดส์อย่างเด่นชัดกว่า จึงมีความถี่ในการนำเสนอเพิ่มมากขึ้น มากกว่าที่พบในหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม

2. รูปแบบที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์ ที่พบในการศึกษาจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ พบว่า หนังสือพิมพ์ทุกชื่อฉบับมีแนวโน้มที่จะนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในรูปแบบของ "ข่าว" มากที่สุดถึงประมาณร้อยละ 64.4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข่าวคือหัวใจในการสื่อสารรายงานข้อเท็จจริงของหนังสือพิมพ์สู่มวลชน โดยเฉพาะเรื่องโรคเอดส์ด้วยแล้ว เป็นโรคใหม่ที่ติดต่อย่างรุนแรง ผู้รับ เชื่อ เอดส์ต้องตาย ยังไม่มียารักษาที่ได้ผลดี มีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนทั่วโลก และอาจเป็นไปได้ว่ารูปแบบข่าวนั้นเองมีความสำคัญเป็นที่ดึงดูดความสนใจแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง หนังสือพิมพ์ทุกชื่อฉบับจึงใช้วิธีรายงานถึงโรคนี้ในรูปแบบข่าวมากที่สุด รองลงมาได้แก่ "บทความ" ที่ให้ทั้งข้อเท็จจริงและการแสดงความคิดเห็น "คอลัมน์สังคมชุมชน" ก็ปรากฏมีใช้น้อย ซึ่งถ้าพิจารณาที่เนื้อหาในคอลัมน์สังคมชุมชน ก็มักจะเป็นข่าวคราวของ น.ส. สบัน เสดลาคุณ และข่าวนายฉออัน เลือ่ม ผู้ติดเชื้อเอดส์ บ้างเป็นต้น ส่วนคอลัมน์ถามตอบปัญหาทางการแพทย์ก็พบรองลงมาตามลำดับ ทั้งในหนังสือพิมพ์ทั้งสองประเภท แต่จะพบคอลัมน์ประเภทนี้ในหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม (ไทยรัฐ, เติลนิวส์) มากกว่าที่พบในหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพ (มติชน, สยามรัฐ) เกือบสองเท่าตัว

จากการศึกษาครั้งนี้จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพมีการเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในรูปแบบ "การ์ตูน" ล้อเลียนให้แง่คิด, ในรูปแบบของ "บทบรรณาธิการ" ซึ่งแสดงถึงจุดยืนของหนังสือพิมพ์ต่อเรื่องโรคเอดส์อย่างเด่นชัด และรูปแบบ "โฆษณา" ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนทางการเงินของหนังสือพิมพ์ แต่กลับไม่ปรากฏรูปแบบดังกล่าวทั้ง 3 รูปแบบในหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม ส่วนรูปแบบ "คอลัมน์สังคมชุมชน" "บทความ" และ "คอลัมน์ถามตอบปัญหาทางการแพทย์" (เกี่ยวกับเรื่องเพศ) มักปรากฏในหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม มากกว่าที่พบในหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพ ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า หนังสือพิมพ์เน้นประชานิยมมักใช้ภาษาหรือทวารวเร้าอารมณ์ หรือเรื่องเกี่ยวกับเพศ ซึ่งสามารถเล่นสำนวนโวหารได้สะดวกในคอลัมน์ดังกล่าว จึงปรากฏรูปแบบเหล่านี้มากในหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม

3. เนื้อที่ (Space) ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ จากหนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยมที่ทำการศึกษจำนวน 74 และ 75 ราย เรื่อง ตามลำดับ เปรียบเทียบด้านเนื้อที่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์พบว่า หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพมี เนื้อที่ในการนำเสนอมากกว่าที่พบในหนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยมทั้งสิ้นประมาณ 514.9 คอลัมน์นิ้ว (เนื้อที่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในหนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพ และหนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยมรวมทั้งสิ้นประมาณ 3,209.8 และ 2,694.9 คอลัมน์นิ้ว ตามลำดับ) ซึ่งอาจใช้เป็นเครื่องยืนยันว่า หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพให้ความสำคัญต่อเรื่อง โรคเอดส์ มากกว่าหนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยม ในด้านการให้เนื้อที่ในการให้รายละเอียด เกี่ยวกับโรคนี้แก่ผู้อ่านมากกว่า ดังที่พบว่า เนื้อที่เฉลี่ยต่อรายเรื่องของหนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพ นั้นมากกว่าหนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยมประมาณรายเรื่องละ 7.4 คอลัมน์นิ้ว

และพบว่า รูปแบบข่าว บทความ การ์ตูน โฆษณา และบทบรรณาธิการ จะปรากฏเนื้อที่ในหนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพมากกว่าหนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยม อาจเนื่องมาจาก หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพให้ความสำคัญในด้านรายละเอียดในการรายงานข่าว ข้อเท็จจริง เรื่องโรคเอดส์ไปยังผู้รับมากกว่า รวมทั้งแสดงความคิดเห็นทางบทความ, การ์ตูน, ให้บริการ ด้านโฆษณา และบทบรรณาธิการใน เนื้อที่มากกว่าอัน เป็นการแสดงถึงจุดยืนของหนังสือพิมพ์ ต่อเรื่องโรคเอดส์อย่างค่อนข้างชัดเจน

ส่วนคอลัมน์สังคมชุมชน และคอลัมน์ถามตอบปัญหาทางการแพทย์ จะปรากฏ เนื้อที่ในหนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยมมากกว่าหนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพ อาจเป็นเพราะว่า หนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยมมักเล่นสำนวนโวหาร ใช้ภาษาตลาด หรือดึงดูดความสนใจ ประชาชนบางกลุ่มด้วยเรื่องทางเพศ จึงปรากฏคอลัมน์ดังกล่าวในเนื้อที่มากกว่า

หนังสือพิมพ์ผู้ทำหน้าที่ในการกำหนดเรื่องพิจารณาในฐานะผู้กรองสาร ซึ่ง จากการศึกษครั้งนี้พบว่า หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพอาจมีแนวนโยบายที่ชัดเจนในการรายงาน ข้อเท็จจริงในรูปแบบข่าว แสดงความคิดเห็นในรูปแบบการ์ตูนและบทบรรณาธิการอย่าง เค้นซัดกว่าที่พบในหนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยม จึงให้เนื้อที่แก่รูปแบบดังกล่าวมากกว่า เพื่อ ประโยชน์ในการให้ข้อมูลโดยละเอียด ส่วนหนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยมอาจมีแนวนโยบาย ดึงดูดความสนใจกลุ่มเป้าหมายอีกแนวหนึ่ง จึงให้เนื้อที่แก่คอลัมน์สังคมชุมชน และคอลัมน์

ถามตอบปัญหาทางการแพทย์ มากกว่าที่พบในหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพ ซึ่งมัก เป็น เรื่อง เปิดโปง
 นิทาน หรือเรื่องทางเพศ ใช้ภาษาหรือหยาบ ซึ่งต้องคำนึงถึง "การรับรู้" ของ
 ประชาชนต่อเรื่องราว นั้น ๆ ไปในแนวทางที่หนังสือพิมพ์กำหนด

4. ทิศทางการพาดหัวข่าวสารเรื่องโรคเอดส์ พบว่า หนังสือพิมพ์ทั้งสอง
 ประเภทมีแนวโน้มที่จะพาดหัวข่าวสารเรื่องโรคเอดส์อย่าง เป็นกลางมากที่สุด ถึงประมาณ
 ร้อยละ 53.0 รองลงมาได้แก่ ทิศทางบวก และลบ ประมาณร้อยละ 24.8 และ 22.1
 ตามลำดับ การพาดหัวข่าวสารอย่าง เป็นกลางมากที่สุดนั้นอาจ เพื่อให้สอดคล้องกับ
 นโยบายของกระทรวงสาธารณสุขประการหนึ่งที่ว่า "ทำอะไร ที่จะให้ประชาชน เข้าใจ
 และรู้อย่างไม่ตื่นตระหนก" ประกอบกับจรรยาบรรณของนักหนังสือพิมพ์ เองที่จะต้องรายงาน
 ข้อมูลข่าวสารด้วยความ เป็นธรรมไม่มีอคติใดใด ทิศทางที่พาดหัวข่าวสารรองมา เป็นทิศทางบวก
 และลบพอ ๆ กัน การพาดหัวข่าวสารในทิศทางบวกนั้นก็นับว่า เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและ
 ควบคุมโรคเอดส์ทั้งสิ้น ทำให้ผู้รับสารเกิดภาพพจน์ในทางที่ดีต่อโรค เช่น "ของบ 43 ล้านบาท
 ด้านเอดส์" "ตั้งกรรมการติดตามเอดส์ใกล้ชิด" และ "ค้นพบยาสูเอดส์" เป็นต้น ทำให้
 ผู้รับสารหรือประชาชนรวมทั้งผู้คิด เชื่อ เอดส์เกิดความหวังว่ายังมี ผู้ช่วยเหลือเขาทั้งภาครัฐและ
 และเอกชนมิได้นิ่งนอนใจ แต่กำลังหาทางควบคุมป้องกันโรคอยู่ตลอดเวลา ส่วนการพาดหัวข่าว
 สารในทิศทางลบนั้นคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่จะต้องสื่อสารให้ประชาชนเกิดการเผอเรววังโรค
 ไม่ประมาณ แต่ก็ไม่ควร "ขู่" ให้เกิดความกลัวจนเกินไปจนกลายเป็นโรคประสาทเพิ่มขึ้น
 อีกโรคหนึ่ง จึงเห็นได้ว่าการพาดหัวข่าวสารของหนังสือพิมพ์นั้นมีความสำคัญในการ เป็นภาพ
 ประทับให้แก่ผู้รับต่อเรื่องนั้น ๆ ในทิศทางใด เพราะเพียงแต่กวาดสายตาคูก็ "รับรู้"
 ความหมายโดยนัยแล้ว

5. แหล่งข้อมูลในการนำเสนอเนื้อหา เรื่องโรคเอดส์ โดยภาพรวมแล้วหนังสือพิมพ์
 ทั้ง 4 ชื่อฉบับ อ้างอิงแหล่งข้อมูลของทางราชการมากกว่าแหล่งข้อมูล เอกชน แต่ก็ไม่แตกต่างกันนักคือมากกว่าประมาณร้อยละ 3.3 เป็นการอ้างอิงแหล่งข้อมูลจากทั้งสองแหล่งพอ ๆ กัน
 ส่วนที่ไม่ระบุถึงแหล่งข้อมูลมีถึงประมาณร้อยละ 15.5 ซึ่งนับว่าสูงพอสมควรหากข่าวสารที่
 รายงานไปนั้น เป็นเพียงคำกล่าวอ้างของนักคอลัมน์นิสต์ ที่จะใช้ "ปากกา" ของตนมีอิทธิพล
 ทางความคิด เห็นของผู้รับ โดยเฉพาะการขู่ให้เกิดความกลัวให้ตื่นตระหนก เกินจริง เช่น

การอ้างลอย ๆ ว่าแมวและยุงเป็นพาหะนำโรค, ผู้คิด เชื่อไม่จำเป็นต้อง เป็น เอดส์ทุกคน บางคนมีพรสวรรค์อยู่ร่วมกับ เชื้อเอดส์ได้ เป็นต้น โดยไม่ยืนยันแหล่งข้อมูล ทำให้ประชาชน ตื่นกลัวว่าจะติดเอดส์ได้ง่าย ๆ จากยุงที่มีอยู่ทุกหนแห่ง หรือจากแมวที่บ้านตัวเอง, ส่วนที่ กล่าวว่ายุงบางคนมีพรสวรรค์อยู่ร่วมกับเอดส์ได้ ก็อาจทำให้นัก เทียวบางคน เกิดความชะล่าใจ คิดไปว่าตนคงมีพรสวรรค์ดังกล่าว เป็นต้น

จากการศึกษาในครั้งนีพบว่า หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพมักอ้างอิงแหล่งข้อมูล ของทางราชการมากกว่าแหล่งข้อมูลของเอกชน ส่วนหนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยมมักอ้างอิง แหล่งข้อมูลของเอกชนมากกว่าแหล่งข้อมูลของทางราชการ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากหลาย ปัจจัย เช่น ความแตกต่างในด้านแนวนโยบายของหนังสือพิมพ์ ความเห็นชอบของบรรณาธิการ ผู้สื่อข่าว และกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น โดยทั่วไปหนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพมักมีลีลาการ เขียน ค่อนข้าง เป็นทางการใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งการอ้างอิงแหล่งข้อมูลของทาง ราชการ การถอดคำพูดของเจ้าหน้าที่ของรัฐมารายงานข้อเท็จจริงจึง เป็นภาษาที่ค่อนข้าง สุภาพระมัดระวังคำพูด ในขณะที่หนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยมมักอ้างอิงแหล่งข้อมูลของ เอกชน มากกว่าทางราชการ อาจเป็นเพราะข้อมูลที่ได้จากบุคคลทั่วไปอันได้แก่ เอกชน ใช้ภาษา และลีลาที่สะใจ เราอารมณ์ผู้อ่าน เล่นลวดลายสีสันจินตนาการได้สะดวกกว่า ส่วนการไม่ระบุถึงแหล่งข้อมูลก็มักพบในหนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยมมากกว่าที่พบในหนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพ ถึงประมาณร้อยละ 11.2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลข้างต้น เดียวกันกับที่กล่าว มาแล้ว

6. เนื้อหาสาระที่ เน้นถึงเรื่องโรคเอดส์ จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า หนังสือพิมพ์ทุกชื่อฉบับ มีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญในด้านการป้องกันแก้ไข มากที่สุดถึง ประมาณร้อยละ 43.9 รองลงมาคือ ผลกระทบทางสังคม ถึงประมาณร้อยละ 24.9 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรคเอดส์เป็นโรคติดต่อที่ร้ายแรง มีผลกระทบต่อชีวิตและสุขภาพของ ประชาชนโดยทั่วไป แพร่หลายรวดเร็วแต่ เปรียบ เสมือนภัยเงียบ ดังนั้นจึง เป็นไปได้ว่า การ เน้น เนื้อหาสาระด้านการป้องกันแก้ไข เป็นวิธีที่ดีที่สุดแล้วที่จะกระทำได้ในขณะนี้ที่จะช่วย ให้สังคมอยู่รอดปลอดภัย ส่วนเนื้อหาสาระที่ เน้นถึงด้านการค้นพบผู้ป่วย, การติดต่อ, อาการ ของโรค และผลกระทบทาง เศรษฐกิจนั้น พบรองลงมาตามลำดับ ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะ

การค้นพบผู้ป่วยนั้นต้องกระทำอยู่เป็นประจำและต่อเนื่อง เพื่อการสำรวจทางระบาดวิทยา และรายงานให้ประชาชนทราบเป็นระยะ ๆ ด้านการติดต่อและอาการของโรคนั้นพบน้อยกว่า อาจเป็นเพราะโรคเอดส์เป็นที่รู้จักกันมาครั้งแรกตั้งแต่ปี 2524 ในสหรัฐอเมริกา และ พบในประเทศไทยมาตั้งแต่ปี 2527 ข้อมูลข่าวสารในระยะแรก ๆ อาจจะเน้นให้ประชาชน ทราบถึงความร้ายแรง อาการของโรค และการติดต่อด้วยวิธีใดบ้าง เมื่อเป็นที่เข้าใจ กันพอสมควรแล้วข้อมูลด้านนี้จึงลดลง มาสำคัญอยู่ที่ทำอย่างไรที่จะหามาตรการมาป้องกันและ ควบคุมโรคไม่ให้คุกคามในสังคมต่อไป ส่วนผลกระทบทางเศรษฐกิจนั้นพบน้อยที่สุดในหนังสือพิมพ์ ทุกชื่อฉบับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจของโรคเอดส์ที่มีต่อสังคมนั้น เป็น ผลกระทบระยะยาว มองเห็นผลได้ช้า (Delayed Rewards) หนังสือพิมพ์ในฐานะ ผู้กรองสารและเป็นผู้กำหนดเรื่องพิจารณาให้กับผู้รับ จึงต้องเลือกชิ้น่าประเด็นที่ใกล้ตัว เห็น ผล ได้ชัดเจน เป็นที่น่าสนใจ จำเป็นเร่งด่วนในขณะนั้นมานำเสนอ จึงพบการรายงาน เนื้อหา ด้านการป้องกันแก้ไขและผลกระทบทางสังคมสูงกว่าเนื้อหาด้านอื่น ๆ ส่วนผลกระทบทาง เศรษฐกิจนั้น เมื่อพบชัดเจนแล้วจึงนำมารายงานโดยเน้นถึงน้อยกว่าเนื้อหาด้านอื่น ๆ เท่าที่ พบในการศึกษาค้างนี้

6.1 อาการของโรค พบว่า มักจะรายงานในเนื้อหาคล้ายคลึงกัน คือบอก ถึงอาการของโรคเอดส์ในระยะต่าง แบ่งออกเป็น 3 ระยะ จะแตกต่างกันก็เพียงแต่สำนวน ไวยากรณ์และลีลาในการเขียนเท่านั้น

6.2 การติดต่อ พบว่า หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มักให้ความรู้ด้านการติดต่อของ โรคตรงกันคือ ติดต่อกันได้ 3 ทาง ทางการร่วมเพศ, ทางเลือด และทางมารดาสู่ทารก แต่เท่าที่พบในการวิจัยครั้งนี้พบว่า มติชน (24 ก.ค. 30) ให้ข้อมูลขัดแย้งโดยบอกว่า แมวและยุงก็เป็นพาหะนำเชื้อเอดส์ได้ ซึ่งอาจทำให้ผู้รับสารเกิดความสับสนและหวาดผวาก็ได้

6.3 การค้นพบผู้ป่วย พบว่า มักเป็นการรายงานตัวเลขยอดจำนวนผู้ป่วย โรคเอดส์, ผู้มีอาการเกี่ยวข้องกับเอดส์ และผู้ติดเชื้อที่ไม่มีอาการ ทั้งในและนอกประเทศ แต่ตัวเลขที่รายงานมักไม่ค่อยตรงกันทีเดียว แต่ก็ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้รับข้อมูล มาจากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน หรือในบางฉบับก็ให้ข้อมูลว่า "ผู้ติดเชื้อไม่จำเป็นต้อง เป็น

เอดส์ทุกคน" (เคลินิวส์ 28 ก.ค. 30) ซึ่งขัดแย้งกับข้อมูลในวารสารโรคเอดส์¹ ที่กล่าวว่า "ผู้ที่มีเลือดบวกเอดส์ จะมีอาการหรือไม่ก็ตามจะพัฒนาไปสู่ระยะสุดท้าย และเสียชีวิตในที่สุดทุกรายไป" ข้อมูลที่สับสนนี้อาจทำให้ผู้อ่านเคลินิวส์ฉบับนั้นแล้ว เชื่อตาม เกิดความชะล่าใจในพิษภัยของโรคเอดส์ได้

6.4 ผลกระทบทางเศรษฐกิจ พบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจของโรคเอดส์ที่มีต่อสังคมที่เห็นเด่นชัด ได้แก่ ราคาของที่ขยับตัวพุ่งขึ้นสูงสุดในรอบปี 2530 ทั้งนี้เพราะเกี่ยวข้องกับการเร่งผลิตถุงยางอนามัย และผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์อื่น ๆ ส่วนเรื่องค่าใช้จ่ายในการรักษาผู้ป่วยโรคเอดส์ในอเมริกา (เคลินิวส์ 10 ส.ค. 30) ก็ระบุแต่ว่าตกคนละประมาณ 3 ล้านบาท แต่มิได้บ่งชี้ชัดว่า 3 ล้านบาทนี้รักษาต่อปีต่อคน หรือค่ารักษาตลอดชีวิต

6.5 ผลกระทบทางสังคม พบว่า เนื้อหาส่วนใหญ่เน้นการประโคมข่าวผู้ตกเป็นเหยื่อชาวเอดส์ อย่างเช่น น.ส. สบีน และนายฉออัน เป็นต้น ข้อมูลที่ให้ส่วนใหญ่เป็นภาพในแง่ลบต่อผู้ตกเป็นข่าว เป็นแนวการเขียนเพื่อ "การขายข่าว" เป็นหลักค่อนข้างไร้อรรถยามรรณ พอดีกับช่วงข่าว น.ส. สบีน ตรงกับช่วงการเริ่มโครงการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ 4 ปี พอดี (ค.ค. 30) และเธอเองก็เป็นนางแบบชื่อดัง ชาวจึงอีกทีก็ครึกโครมเป็นพิเศษ ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้อื่นไม่กล้าไปตรวจเลือด เพราะเกรงจะตกเป็น "เหยื่อชาวเอดส์" ข้าราชการระดับที่ ดร. เสรี วงศ์มณฑา กล่าว ตลอดจนการเน้นย้ำเรื่องโรคเอดส์ว่าติดต้องง่าย ด่ายลูกเดียว อาจทำให้เกิดโรค "กลัวเอดส์" ขึ้นมาอีกโรคหนึ่ง ซึ่งอัตราการฆ่าตัวตายด้วยโรคนี้นสูงกว่าโรคอื่น (ไทยรัฐ 5 มี.ค. 31) ส่วนในด้านผลเสียต่อชื่อเสียงของประเทศที่นิตยสาร "สกาย (Sky)" (ฉบับ เม.ย. 31) ตีพิมพ์ว่า เมืองไทยเป็นเมืองเช็กส์ราคาถูก เป็นแหล่งแพร่เชื้อเอดส์ ซึ่งอาจมีผลต่อการท่องเที่ยวของประเทศ ตลอดจนค่านิยม "เกย์" ค่านิยมตะวันตกที่ทำให้เด็กไทยนิยม

¹วารสารโรคเอดส์, กระทรวงสาธารณสุข, ปีที่ 1 ฉบับที่ 2, 2532, หน้า 107

เที่ยวเขต มันสูงทางเพศ นี่มิใช่เพราะเราได้รับค่านิยมนี้มาจากฝรั่งหรือ และการแพร่เชื้อ เอคส์ก็เริ่มมาจากต่างประเทศทั้งสิ้น

6.6 การป้องกันแก้ไข พบว่า มาตรการในการป้องกันแก้ไขที่สำคัญคือการให้ "ความรู้" ที่ถูกต้องแก่ประชาชน อบรมเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ เพิ่มความรู้ เรื่องโรคเอคส์เข้าไปในหลักสูตร ซึ่งก็เป็นแนวทางให้ประชาชนสามารถป้องกันตนเองได้ แต่เขาจะยอมรับนำไปปฏิบัติตามจริงจึงแค่ไหนคงต้องทำการวิจัยกันต่อไป วิธีการที่ได้ผลโดยตรงอย่างหนึ่งก็คือ การตรวจเลือดกลุ่มเสี่ยงที่ได้กระทำมาเป็นระยะ ๆ ด้านการประมุขนักวิจัยการบรรยาย เรื่องโรคเอคส์ทั้งในระดับชาติ และระดับโลกก็เป็นแนวทางหนึ่งที่ปรากฏบ่อยครั้งในหน้าหนังสือพิมพ์ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือการกุศลต่าง ๆ การวิจัยค้นหายาบำบัดโรคเอคส์ แต่ยาที่ค้นพบก็ยังมีผลข้างเคียงอีกมาก และราคาแพง ให้ผลเพียงแค่ชะลอชีวิตผู้ป่วย ส่วนที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ มาตรการด้าน "กฎหมาย" ซึ่งประเทศไทยก็มีกฎหมายกระทรวงให้โรคเอคส์ต้องแจ้งความมีกฎหมายตรวจคนเข้าเมืองห้ามผู้ป่วยเอคส์เข้ามาในราชอาณาจักร แต่เท่านี้คงไม่เพียงพอ ดูตัวอย่างอย่าง เช่นประเทศจีนห้ามนำผลิตภัณฑ์เลือดทุกชนิด เข้าประเทศ ให้ชาวต่างชาติที่จะนำเข้ามาในจีนเกิน 6 เดือนต้องตรวจเลือดก่อน ในอินเดียมีกฎหมายและบทลงโทษผู้เป็นโรคเอคส์ที่ทำการบริจาคเลือดหรืออวัยวะหรือแม้แต่ไปเที่ยวโสเภณีในอินเดีย บทลงโทษและกฎหมายโดยตรงในการควบคุมโรคเอคส์น่าจะมีขึ้นอย่างจริงจังเด็ดขาด เช่น ให้ตรวจเชื้อเอคส์ก่อนเข้าประเทศไทย เพราะจากข่าวสารที่ปรากฏสามารถตรวจหาเชื้อเอคส์ได้จากน้ำลายโดยไม่ต้องเจาะเลือด น่าจะนำวิธีการนี้มาใช้ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามกฎหมายนั้นต้องผ่านขั้นตอนทางรัฐสภา ซึ่งก็ต้องคำนึงถึงผลกระทบอื่น ๆ เช่น ผลต่อการท่องเที่ยวไทย จึงเป็นเรื่องยากในการตัดสินใจ

จากผลการวิจัย การวิเคราะห์เนื้อหา เรื่องโรคเอคส์ในหนังสือพิมพ์รายวัน ในครั้งนี้ อาจชี้ให้เห็นว่า "เนื้อหา" ในสื่อมวลชน เป็นองค์ประกอบหลักสำคัญประการหนึ่งในกระบวนการ

สื่อสาร ดังนั้น "หนังสือพิมพ์" ในฐานะที่เป็นผู้กรองสาร ควรคำนึงถึงจรรยาบรรณเป็นหลัก เพราะข้อมูลข่าวสาร ในส่วนนวนโวหาร สติลาการเขียนที่บิดเบือน หรือเน้นย้ำในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะถูกตีพิมพ์แพร่หลายไปยังมวลชนทั่วประเทศอาจทำให้เกิดความรู้หรือเกิดภาพประทับใจต่อเรื่องราวนั้น ๆ ในด้านดีเป็นกลางหรือทางลบ หรือรับรู้เพียงแง่มุมใดแง่มุมหนึ่ง ก็ขึ้นอยู่กับหนังสือพิมพ์ผู้ทำหน้าที่สำคัญในการกำหนดเรื่องพิจารณา กำหนดภาพในสมองของผู้รับ ในฐานะที่เป็นผู้กรองสารที่จะปิดกั้นหรือส่งผ่านสารบางอย่างสู่มวลชนนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป การศึกษาเนื้อหาของหนังสือพิมพ์โดยพิจารณาจากเนื้อหาที่นำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์เพียงอย่างเดียว ไม่อาจแสดงถึงวัตถุประสงค์ หรือข้อคิดเห็นที่แท้จริงในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของผู้จัดทำหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับได้ ดังนั้นควรจะได้มีการศึกษาให้ครบทุกองค์ประกอบหลักในการสื่อสาร อันได้แก่ แหล่งข่าวสาร สื่อมวลชน และผู้รับสาร ประกอบกับการวิเคราะห์เนื้อหาควบคู่ไปกับการสำรวจ เพื่อจะได้ทราบถึงความต้องการของทั้งสามองค์ประกอบ อันอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชน และสิ่ง

ที่ผู้รับสารได้รับจากสื่อมวลชน

2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรคำนึงถึงตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลต่อการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ข่าวสารเรื่องโรคเอดส์อาจจะเป็นทั้งข่าวหนักและข่าวเบา ดังนั้นจึงทำให้เห็นว่า ตัวแปรด้านประเภทของหนังสือพิมพ์อาจมีใช้ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการจำแนกเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ประเภท ให้เห็นแตกต่างกันอย่างเด่นชัด อาจมีตัวแปรอื่นที่ควรศึกษาถึง เช่น แนวนโยบายของหนังสือพิมพ์ บรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่เป็นผู้กรองสาร นำเสนอเนื้อหาข่าวสารสู่ประชาชน

3. การวิเคราะห์เนื้อหาในเรื่องที่คลุมเคลือ ชับซ้อน อาจเป็นการยากต่อการจำแนกประเภทของเนื้อหาออกเป็นสาระในด้านใดบ้าง จึงควรศึกษาให้ครอบคลุมในเรื่องที่มีประเด็นชัดเจน สามารถจำแนกเนื้อหาออกเป็นสาระต่าง ๆ ได้อย่างเด่นชัด เพื่อทำให้ผลการวิจัยในเชิงปริมาณมีความเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น

4. ในการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์ในโอกาสต่อไป อาจทำการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อเปรียบเทียบ ระหว่างหนังสือพิมพ์ในส่วนกลาง กับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น โดยทำการสำรวจในด้านผู้รับสารควบคู่ไปด้วย

5. หน่วยงานราชการ อันได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งหน่วยงานเอกชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ ควรได้มีการนำเสนอความรู้เรื่องโรคเอดส์ที่ถูกต้องแก่ประชาชน เช่น วิธีการติดต่อของโรค เพราะจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า เนื้อหาข่าวสารในด้านนี้ยังคงค่อนข้างสับสนและขัดแย้งกันอยู่ รวมไปถึงการทำให้เกิดความกลัว และการพาดหัวข่าวสารเรื่องโรคเอดส์ในทางลบมากเกินไป ควรจะได้มีการให้ความรู้ที่ถูกต้องชัดเจน และสร้างภาพพจน์ที่พึงประสงค์สู่ประชาชนทั่วไปอย่างทั่วถึง และจริงจัง